

โรคขอบใบแห้ง

ลักษณะอาการ

โรคนี้เป็นได้ตั้งแต่ระยะกล้า แดกกอ จนถึงออกรวง ต้นกล้าก่อนนำไปปักดำจะมีจุดเล็กๆ ลักษณะซ้ำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ 7 - 10 วัน จุดซ้ำนี้จะขยายเป็นทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำจะแสดง หลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดซ้ำ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองที่แผลมีหยดน้ำสีครีมคล้ายยางสนกลมๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะกลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตามน้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไปตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตามความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลายหยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็นโรคขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในกรณีที่ดินข้าวมีความอ่อนแอต่อโรคและเชื้อโรคมิปริมาณมากจะทำให้ท่อน้ำท่ออาหารอุดตันต้นข้าวจะเหี่ยวเฉา และแห้งตายทั้งต้นโดยรวดเร็ว เรียก อาการของโรคนี้ว่า ครีเสก (kressek)

เกษตรกรสามารถป้องกัน

- ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี60 สุพรรณบุรี90 สุพรรณบุรี1 สุพรรณบุรี2 กข7 และ กข23
- ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น
- ในดินที่อุดมสมบูรณ์ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมาก
- ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น เซน แบคคิเคียว ไอโซโพรโทโอเลน คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ สเตอริ์พโตมัยซินซัลเฟต + ออกซีเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟตควอร์พ่น ตั้งแต่พบอาการเริ่มแรกอัตราตามฉลากแนะนำ
- ใช้ชีวผลิตภัณฑ์ในการป้องกันการเกิดโรค เช่น Bacillus amyloliquefaciens Bacillus subtilis หรือ Pseudomonas fluorescens โดยหากพบอาการของโรครุนแรงให้พ่นทุก 7 วัน หรือคลุกเมล็ดก่อนปลูกอัตราตามฉลากแนะนำ

พืชที่รับผลกระทบ : ข้าว

อารักขาพืชชนบท

โรคดอกเน่าดาวเรือง

ลักษณะอาการ

อาการที่เกิดจากเชื้อรา *Alternaria* sp. จะแสดงอาการตั้งแต่ดอกตูมดอกเข้าทำลายก้านดอก กลีบเลี้ยง กลีบดอก ทำให้กลีบเลี้ยงไหม้เป็นสีน้ำตาล โดยเฉพาะส่วนของกลีบดอกจะทำให้กลีบดอกช้ำ ในฤดูฝนกลีบดอกจะไหม้เปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีน้ำตาล แผล เน่าแห้งมีวงเชื้อราสีเทาหรือดำขึ้นปกคลุมอยู่บนกลีบดอก ถ้าช่วงดอกกำลังบานจะทำให้ กลีบเลี้ยงเน่ารัดตัว ดอกไม่บาน หรือทำลายบริเวณฐานรองดอกจะมีแผลสีน้ำตาลอ่อนทำให้ลักษณะดอกดาวเรืองที่เป็นโรคบานครั้งเดียว

อาการที่เกิดจากเชื้อรา *Botrytis* sp. จะเกิดหลังดอกบานเต็มที่แล้ว โดยบริเวณกลางดอกโคนดอกกลีบดาวเรือง จะเริ่มมีแผลสีน้ำตาล ลามไปทั้งดอก ทำให้ดอกเน่าแฉะ

อาการที่เกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum* sp. หากเกิดระยะที่ดอกกำลังเริ่มเป็นดอกตูมจะ ทำให้ดอกไม่สามารถบาน หากเชื้อเข้าทำลายในระยะที่ดอกบานอาการเน่าเป็นวงแหวน บริเวณกลางดอก โดยดอกที่เกิดโรคกลีบดอกจะเน่าเป็นสีน้ำตาลลามเข้าไปทางโคนกลีบ ทำให้ดอกมีสีน้ำตาลดำ

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาอัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร รดแปลง หรือพ่นให้ต้นพืช ทุก 15 วัน
2. ถ้าระบาดมาก พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช ด้วย
  - คลอโรธาโลนิล อัตรา 20 - 30 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - ไซเนบ อัตรา 50 - 100 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - คาร์เบนดาซิม อัตรา 30 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร

พืชที่รับผลกระทบ : ดาวเรือง

อารักขาพืชชนบท

หนอนชอนใบส้ม

พืชที่รับผลกระทบ : ส้ม มะนาว

อารักขาพืชนนท์

ลักษณะอาการ

ตัวหนอนจะเข้าทำลายในช่วงแตกยอดอ่อน ใบอ่อน โดยเมื่อหนอนฟักออกมาจากไข่แล้วจะเจาะเข้าไปใต้ผิวใบ และกัดกินชอนใบอยู่ระหว่างผิวใบ และจะทำลายด้านใต้ใบมากกว่าด้านบนใบ บริเวณใบที่ถูกทำลายมีลักษณะ หักงอ เป็นแผล และแห้ง พบรอยชอนไชของหนอนเป็นทางสีขาว คดเคี้ยว วกวนไปมาบนผิวใบ

เกษตรกรสามารถป้องกัน

1. เมื่อมะนาวแตกใบอ่อนให้พ่นน้ำส้มควันไม้ อัตรา 150 - 200 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร
2. ใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น แมลงช้างปีกใส มด และแตนเบียนหนอนชอนใบส้ม
3. ถ้าพบหนอนชอนใบส้มเกิน 50% ควรใช้สารเคมี เช่น
  - คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ 20% EC) อัตรา 30 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - ไซฟลูธริน (ไบทรอยด์ 5% EC) อัตรา 4 - 6 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - ฟลูเฟน็อกซุรอน (แคสเคด 5% EC) อัตรา 6 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - คาร์บาริล 85% WP อัตรา 45 - 60 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร
  - แลมป์ด้าไฮฮาโลทริน 2.5% EC อัตรา 10 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร

โรคเหี่ยวหรือแฉ่งเน่าในขิง ข่า ขมิ้น

ลักษณะอาการ

ต้นขิงแสดงอาการใบซีดเหลือง ต้นเฉาคล้ายขาดน้ำ ต่อมาต้นขิงเน่ายุบตัวและตาย ในที่สุด แฉ่งขิงที่เป็นโรคเมื่อผ่าออกดูจะเห็นบริเวณท่อน้ำท่ออาหารชำรุดำน้ำ เมื่อบีบดูจะเห็นของเหลวสีขาว ไหลออกมา ซึ่งของเหลวนี้คือตัวแบคทีเรียนั่นเอง พืชอาศัยของเชื้อนี้ได้แก่ พืชที่อยู่ในกลุ่ม Solanaceae ได้แก่ พริก ยาสูบ มะเขือเทศ มะเขือพวง มะเขือเปราะ มะเขือยาว มันฝรั่ง ปทุมมา ดาวเรือง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพวกวัชพืช ได้แก่ หญ้าละออง งวงช้าง และระเม็ง เป็นต้น

เกษตรกรสามารถป้องกัน

- ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคนี้มาก่อนและใช้หัวพันธุ์ปลอดโรค
- ข่าเชื้อในดินปลูกโดยการอบดินฆ่าเชื้อด้วยยูเรีย อัตรา 80 กิโลกรัม และปูนขาวอัตรา 800 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 1 ไร่ โดยอบทิ้งไว้ 2-3 สัปดาห์ก่อนปลูกขิง
- หมั่นตรวจและสังเกตแปลงปลูกเสมอ เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรคให้ขุดต้นและดินรอบต้นออกนำไปเผาทำลาย จากนั้นโรยปูนขาวบริเวณหลุมที่ขุดออกเพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค
- กำจัดเชื้ออาศัยอื่นๆ หรือวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อไม่ให้เป็นพืชที่อาศัยข้ามฤดู ปรับระบบการใช้น้ำควบคุมความชื้นในดินไม่ให้มากเกินไป เพื่อลดความรุนแรงของโรค

พืชที่รับผลกระทบ : ขิง ข่า ขมิ้น

อารักขาพืชนนท์